

SEVENUM 1994

Hoe schoon het rond Sevenum was en wat er zoal bij werd gezocht aan Peelpaddestoelen in een ware werk-week

Peter Verheesen, Putstraat 5, 6131 HH Sittard
Bernhard de Vries, Biologisch Station, Kampsweg 27, 9418 PD Wijster

The 1994 foray was held in the eastern part of the province of Noord-Brabant and adjacent Limburg, with some excursions into other parts of the province of Limburg as well. The peat bog regions, mostly dug out and under cultivation, were no longer very interesting with some *Hypholoma* species (*H. elongatipes*, *H. subericaeum*, and *H. ericaeum*) characteristic of peaty soils. Many excursions visited mixed woods on nutrient-poor sandy soils, where the most interesting fungi were *Cortinarius semisanguineus*, *Tricholoma albobrunneum*, and *T. ustale*. Moist willow woods were impressive and contained *Mycocycla bispora*. Former clay pits in the eastern part of Limburg were rich in *Helvella* species. Southern Limburg harbored a rich *Lepiota* flora and many grassland species, such as *Dermoloma*, *Porpoloma metapodium*, and *Hygrotrama schulzeri*. A total of 574 species were recorded, of which 72 occur on the Red Data List. Most frequently recorded were *Hypholoma fasciculare*, *Mycena galericulata*, *Paxillus involutus*, and *Scleroderma citrinum*. In short a fascinating and unforgettable week!

't Was wel duidelijk aangegeven op het plattegrondje en de borden voorbij het kapelletje en het electriciteitshuisje lieten ons niet in onzekerheid: daar moest de Beierhof zijn. In gedachten lokte ons het rijke Limburgse leven. Bevreemdend was daarna de ontvangst; er was iets niet meer van toepassing vanwege faillissement en verkoop. Onze organisatoren kregen een delicate klus, maar na wat overleg en getoonde behulpzaamheid bereikten ze een nieuwe overeenkomst. De groep wachtenden was gegroeid tot zo'n omvang dat na het teken "installeren" een eetzaaltje binnen een half uur was omgebouwd tot laboratorium en vervolgens de hele meute koos voor de als "rustig en op tijd naar bed" geboden mogelijkheid nl. de paardestallen met zwaar piepende traliedeuren en dichtbij een dagenlang blaffende waakhond. Enkele fervente nachtwerkers kozen de grote zolder. Het aantal deelnemers varieerde met een maximum van 28. Eén deelnemer moest helaas, ondanks aspirines, kopjes thee en goede woorden, door ziekte naar huis. Tijdens de hele werkweek was het helder weer: 's nachts nèt geen nachtvorst en overdag prachtig herfstweer zonder een spatje regen. De vegetaties op stuifzand en rivierduinen werden langzamerhand steeds droger zodat alleen natte, voedselrijke en zeer beschutte biotopen veel paddestoelen opleverden. 't Viel erg mee, vonden de mensen van boven de IJssel; ze hadden aanvankelijk zo'n gierstank - en ammoniak - idee van De Peel, maar bij nader inzien bleek er toch ook veel moois te staan.

Het bezochte gebied is grofweg in te delen in een vijftal vegetatiegroepen c.q. landschapstypen. In tabel 1 zijn bij de namen data en kilometerhokken vermeld.

- 1 Veengebied, gedeeltelijk afgegraven, ontgonnen en bewoond. De natuurlijke restanten zijn grotendeels vergrast; gedeelten zijn nog begroeid met heide. Bezochte terreinen zijn o.a.: Griendtsveen, Deurnse Peel, Eeuwig Leven en Helenaveen.
- 2 Droge bossen, meestal gemengd, op zand; daarnaast houtwallen en lanen. Hiertoe kan het grootste deel van de bezochte terreinen worden gerekend.
- 3 Natte bossen en struwelen. Deze vonden we bij oude Maasmeanders, beekjes en plassen. B.v. bij Maarheeze, Swalmdal, Kievitsloop, Venkoelen, Grote Moost, De Zoom, Molenbeekbos, Schuitwater, 't Heeske, Lollebeek, Blakt en Koelbroek.
- 4 Vegetaties op klei vonden we bij Tegelen en Kesseleik.
- 5 Enkele excursies leidden naar ons zuidelijkste district bij Nijswiller, Cottessen, Keer en Slenaken.

De vegetaties op veen (1) vielen een beetje tegen; vergraste en gedeeltelijk verruigde velden stimuleren ons mycologen niet zo; daarnaast is ook aangetoond dat een dichte kruidlaag inderdaad meestal samengaat met paddestoelenarmoede. Toch zijn op meerdere plaatsen wel typische veenfungi gevonden zoals *Hypholoma elongatipes*, en *Mycena megaspora*. Daarnaast ook *Hypholoma subericaeum* en *H. ericaeum*. Om de lijst wat aan te vullen zocht men al spoedig weer wat bosjes en lanen op zodat ook tijdens de veenexcursies veel mycorrhizafungi werden genoteerd. Chiel Noordeloos wees ons op het bestaan van soorten als: *Lactarius britannicus* (lijkt op *L. theiogalus* maar de hoed is donkerder, de steel is steviger, rood en naar de voet versmald) en enkele moeilijk te omschrijven soorten van het geslacht *Leccinum*.

De meeste kilometerhokken zijn opgevuld met gegevens uit min of meer droge bossen (2), houtwallen, lanen en bermen op zandgrond. Het is verwonderlijk hoe groot de variatie nog is binnen dit landschapstype. Op een van de eerste dagen vonden we op weinige meters van elkaar *Ganoderma lucidum* en *G. applanatum* op voeten van eiken in de slootkant. In datzelfde boscomplex was ook een (lemige?) plek met *Hebeloma*'s en *Clavulina cristata* en honderd meter daarvoor een zeer schraal plekje met *Marasmius androsaceus*. De laatste was overigens meestal niet te vinden, misschien door het droge weer? Het zou ons trouwens niet bevreemden als dit gewone Paardehaarzwammetje nog eens een belangrijke bioindicator wordt voor zeer voedselarme terreinen. Andere opvallende soorten uit deze vegetaties zijn o.a. *Cortinarius cedriolens*, *Cortinarius semisanguineus*, *Lactarius deliciosus*, *Marasmius epiphyllodes* (park), *Tricholoma albobrunneum*, *T. scalpturatum*, *T. ustale*, *Cerocorticium molare*, *Hyphoderma cryptocalimon*, *Hyphodontia floccosa*, *Lopharia spadicea*, *Phanerochaete magnoliae* (= *P. raduloides*) en *Tyromyces balsameus*.

De soms zeer natte tot bijna drooggevallene broekbosjes en wilgenstruwelen (3) waren indrukwekkend mooi. Het lijken generaties lang vergeten percelen waar men zich soms in een oerbos waant. Wat was Rob Gorissen enthousiast over het Molenbeekbos en ook Nel Bulthuis en Mieke Broekema over Lollebeek. Wellicht wordt hier nog regelmatig het natuurgebeuren schoongespoeld. Enkele bijzonderheden uit deze typen waren: *Cortinarius uliginosus*, *Hypholoma myosotis*, *Lactarius aspideus*, *Naucoria subconspersa* en op de laatste dag bij Blakt de veel gefotografeerde Fraaie stekelkorstzwam, (ook al "Wilgesnor" genoemd) *Mycocyclia bisporella*.

De excursies naar de voormalige kleigroeven (4) in het oosten, *Helvella*-pelgrimages, brachten ons leuke bijzonderheden o.a. *Leucoagaricus pudicus*, *Anthracobia melaloma*, *Cheilymenia vitellina* en verschillende *Helvella*-soorten: *H. atra*, *H. crispa*, *H. cupuliformis* en *H. villosa*.

Verscheidene deelnemers wilden deze gelegenheid gebruiken voor een bezoek aan het *Lepiota*-paradijs bij Cadier en Keer (5). Daar werden ze op een dag voorzien van meer Parasolzwammen dan in hun hele voorafgaande mycologische carrière. Verder hadden Eef Arnolds en Peter-Jan Keizer nog wat kalkgraslanden op hun verlanglijstje staan. Dat resulteerde in zodanig grote soortenaantallen dat een groot deel van de nacht en de dag daarna door werd gemicroscopiseerd. Bijzonderheden waren o.a.: *Coprinus cortinatus*, *Coprinus pachyspermus* (nieuw voor Nederland), *Dermoloma cuneifolium*, *D. phaeopodium*, *Hygrocybe reidii*, *Hygrotrama schulzeri*, *Porpoloma metapodium* (nieuw voor Nederland) en *Tricharina gilva*.

In totaal werden er tijdens de werkweek meer dan 574 soorten genoteerd. De meest talrijke waren: *Hypholoma fasciculare*, *Mycena galericulata*, *Paxillus involutus* en *Scleroderma citrinum* (in 77% van de 48 terreinen gevonden), gevolgd door *Laccaria laccata* s.l. en *Lactarius quietus* (73%), *Mycena galopus* (71%), *Rickenella fibula* (69%), *Schizopora paradoxa* (65%) en *Cerocorticium confluens* (62%).

Verskillende soorten waren, naar ons idee, minder aanwezig dan normaal: *Clitocybe vibecina* (6x gezien), *Coltricia perennis* (niet gezien), *Crepidotus cesatii* (2x), *Cystoderma amianthinum* s.l. (5x), *Entoloma cetratum* (niet gezien), *Galerina calyptrata* (niet gezien), *Galerina pumila* (niet gezien), *Lycoperdon foetidum* (2x), *Marasmius androsaceus* (5x), *Mycena sanguinolenta* (4x), *Mycena stylobates* (1x), *Oudemansiella platyphylla* (2x), *Panellus mitis* (niet gezien). Naar de oorzaken kan men slechts gissen, maar wellicht is het goed om ook in het vervolg eens te letten op wat ontbreekt of zeldzamer wordt.

Opvallend meer aanwezig dan in Noord-Nederland was *Schizophyllum commune* (7x); verder waren *Daedaleopsis confragosa* (21x) en *Mycena amicta* (5x) beter vertegenwoordigd dan normaal. Wellicht rukken deze soorten vanuit het zuidoosten op.

Zoals eerder gezegd was de totaalindruk onverwacht goed; zo vonden we 71 "ZZ" en "ZZZ" soorten en 72 Rode Lijst soorten. Enkele daarvan die hiervoor nog niet genoemd zijn: *Athelia coprophila* (1x), *Auriscalpium vulgare* (3x), *Boletus erythropus* (6x), *Conocybe alboradicans* (4x), *Cortinarius cedriolens* (6x), *Hygrocybe aurantioviscida* (2x), *Lactarius camphoratus* (4x), *Lactarius serifluus* (4x), *Lenzites betulina* (5x), *Macrolepiota excoriata* (2x), *Mycena hiemalis* (2x), *Pholiota connissans* (2x), *Psathyrella clivensis* (2x), *Psilocybe atrobrunnea* (2x) en *Tricholoma flavobrunneum* (2x).

Het zou te ver gaan om alle bijzonderheden te vermelden, vooral als je bedenkt dat ook het gewone bijzonder is. Voor geïnteresseerden is er een totaaloverzicht beschikbaar. In een bijna vergeten stukje Nederland hebben we veel lege kilometerhokken opgewaard. Het was in Sevenum een onvergetelijke week; zeer intensief, heel leerzaam en gezellig en dus voor herhaling vatbaar.

Tabel 1. Lijst van excursies tijdens de werkweek 1994 van de N.M.V. te Sevenum (No = terreinnummer; srtn = aantal aangetroffen soorten)

No	datum	terrein	coördinaten	schrijver	srtn
1	08-10-94	Kessel 197 366, 197 367,	198 366, 198 367.	Bernh. de Vr.	164
2	08-10-94	Griendtsveen 191 383,	190 382, 190 383.	Rob Gorissen	62
3	08-10-94	Griendtsveen	189 383, 189 382.	Rob Gorissen	99
4	08-10-94	Maasbree Ruige Hoek	202 377.	C. den Held-J.	18
5	09-10-94	Maarheeze De Pan	172 371, 173 371.	Lies Jansen	148
6	09-10-94	Maarheeze De Vrolyke Jager	172 372, 173 372.	Lies J en R.G.	45
7	09-10-94	Someren Boksenberg	176 371.	Rob Gorissen	51
8	09-10-94	Someren 179 374, 177 372,	177 373, 176 373,		
			175 373, 176 372.	Rob Gorissen	37
9	09-10-94	IJsselstein begraafplaats	190 386, 191 386.	Bernh. de Vr.	95
10	09-10-94	Swalmdal	203 360, 202 360.	Nel Bulthuis	131
11	09-10-94	Sluis Kievitsloop	178 370.	Rob Chrispijn	45
12	10-10-94	Sevenum Broek (erf+weg)	199 377.	Rob G./B.de V.	31
13	10-10-94	Schandelo Ravenvennen	211 383.	Jense v.Bodeg.	34
14	10-10-94	Venlo Zw.water,Venkoelen	210 379.	Jense v.Bodeg.	97
15	10-10-94	Venlo Blerickse berg	203 375, 204 375.	Peter Verhees.	88
16	10-10-94	Roggel Grote Moost	188 369, 188 368.	Nico Dam	87
17	10-10-94	Nederweert De Zoom	185 365, 185 366.	Nico Dam	97
18	10-10-94	Arceen Kasteeltuin	210 387.	Rob Chrispijn	46
19	10-10-94	Grubbenvorst Z. van	207 380.	Rob Chrispijn	23
20	11-10-94	Sevenum Molenbeekbos	198 377, 197 377.	B.de V., R.G.	115
21	11-10-94	Maasbree Aschbroek	199 375.	Nico Dam	45
22	11-10-94	Helden Vliegert	195 375.	Nico Dam	21
23	11-10-94	Sevenum Schatberg 196 378,	197 379, 197 378.	Gr.Fr.-Bat.	81
24	11-10-94	Helden Scherliet	190 374.	Leni Bakker	46
03	11-10-94	Deurnse Peel	187 381.	Leni Bakker	
25	11-10-94	Broekhuizen Schuitwater	206 386.	Rob Chrispijn	126
26	11-10-94	Kesseleik Kleiputten	199 364.	Rob C & Rob G	30
27	11-10-94	Kessel & Belfeld	203 367, 205 369.	Rob C & Rob G	10
41	11-10-94	Baarlo De Berckt	205 372.	Rob C & Rob G	
28	12-10-94	Kesselse Bergen	202 371.	Bernh. de Vr.	32
29	12-10-94	Maasbree 't Heeske	199 373.	Bernh. de Vr.	59
30	12-10-94	Lollebeek	199 387.	Nel Bulthuis	71
31	12-10-94	Cadier & Keer	181 314, 180 314.	Geert de Cock	110
32	12-10-94	Nijswiller N.v.Klooster	195 313.	Eef A & PJK	45
33	12-10-94	Nijswiller Morgenster	194 314.	Eef A & PJK	85
34	12-10-94	Epen Cottessen Z.van	194 307, 193 307.	Eef A & PJK	30
35	13-10-94	Liessel & Heusden 184 379,	183 378, 184 378.	Bernh. de Vr.	111
36	13-10-94	Ruine Z.van Asten	180 378, 180 377.	Bernh. de Vr.	85
37	13-10-94	Asten EeuwigLeven	185 374, 186 373.	N. Dam & PJK	56
38	13-10-94	Helenaveen	192 378, 193 378.	Peter-Jan K.	30
39	13-10-94	Meyel Simonshoek	188 372.	Nico Dam	85
40	13-10-94	Venlo "Grote Heide"	211 373.	Paul Jennen	56
41	13-10-94	Tegelen Wambacher groeve	208 371.	Paul Jennen	105
42	13-10-94	Weert ZW van	171 359.	Rob Chrispijn	51
43	13-10-94	Stramprooy W.van	176 356.	Rob Chrispijn	40
44	13-10-94	Tungeler wallen	176 358.	Rob Chrispijn	23
45	13-10-94	Noordervaart	185 368, 186 368.	Rob Chrispijn	39
45	13-10-94	Weert (laan)	176 362.	Rob Chrispijn	
46	14-10-94	Sevenum Kronenburg Blakt	198 381.	Bernh. de Vr.	91
47	14-10-94	Helenaveen Deumelse peel	189 379.	Nel Bulthuis	40
48	14-10-94	Venlo Koelbroek	205 377.	Peter Verhees.	30
49	14-10-94	Slenaken Gulpdal	188 309.	Eef A & PJK	62
50	14-10-94	Berg Keerderberg+ Margr.	180 315, 187 313.	Eef A & PJK	13